

Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Etkinliklerine Katılımlarında Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi: Hitit Üniversitesi İ.İ.B.F. Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma



Sabiha KILIÇ*
Kübra Müge ÇAKARÖZ**

Öz

Üniversiteler, ülkesine ve topluma yararlı ve mesleklerinde iyi eğitilmiş bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedirler. Üniversite öğrencileri aldıkları eğitim sayesinde gelecekte yer alacakları konumlar göz önünde bulundurulduğunda, üniversite öğrencilerini toplumun dinamiklerini belirleyecek aday kişiler şeklinde ifade etmek mümkündür. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin sadece mesleki açıdan kendilerini geliştirmeleri yeterli değildir. Mesleki eğitimin yanı sıra sosyal, fiziksel ve psikolojik açıdan da kendilerini geliştirmeleri oldukça önemlidir. Üniversite öğrencilerinin sosyal, fiziksel ve psikolojik açıdan kendilerini geliştirmeleri ise boş zamanlarını etkin bir şekilde değerlendirmeleri ile sağlanabilir. Üniversite öğrencilerin boş zamanları, eğitim, uyku ve dinlenme süresi dışında kalan zamanlardır. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme etkinliklerine katılımlarında etkili olan faktörlerin değerlendirilerek tercih edilen etkinlik türlerine göre kümeleme analizinin gerçekleştirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Boş zaman, boş zaman değerlendirme etkinlikleri, üniversite öğrencileri, Hitit Üniversitesi.

Determination of The Effective Factors in The Participation of University Students in The Leisure Time Activities: A Research on Students of Hitit University Business and Administration Faculty

Abstract

Universities aim to raise individuals who are beneficial to their country and society and who are well trained in their professions. It is possible to express university students as candidates who will determine the dynamics of the society, considering the future positions of university students thanks to their education. For this reason, it is not enough for university students to develop themselves only professionally. It is very important for them to improve themselves in terms of social, physical and psychological as well as vocational education. University students' social, physical and psychological development can be provided by evaluating their spare time effectively. University students' leisure time is the time outside of education, sleep and rest. The aim of this study is to evaluate the factors that affect the participation of university students in leisure activities and to perform cluster analysis according to the preferred activity types.

Keywords: Leisure time, leisure time activities, university students, Hitit University.

* ORCID Prof. Dr., Hitit Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, sabihakilic@hitit.edu.tr

** ORCID Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, kmugedaldal@hitit.edu.tr

EXTENDED ABSTRACT

Universities aim to raise individuals who are beneficial to their country and society and who are well trained in their professions. It is possible to express university students as candidates who will determine the dynamics of the society, considering their future positions thanks to the education they receive. Therefore, it is not enough for university students to develop themselves only professionally. It is very important for them to improve themselves in terms of social, physical and psychological as well as vocational education. University students' social, physical and psychological development can be provided by evaluating their spare time effectively. University students' leisure time is the time outside of education, sleep and rest. The aim of this study is to evaluate the factors that affect the participation of university students in leisure activities and to perform cluster analysis according to the preferred activity types. Study data were obtained through questionnaires applied to students studying at the Faculty of Economics and Administrative Sciences at Hitit University. In the scope of the study, percentage, frequency and cross-tab analysis were used in the evaluations regarding the demographic characteristics of the students, their level of education, the types of activities they prefer, the frequency of their participation in the activities, the factors that were effective in choosing their activity types, and the factors that were effective in their participation in the activities. Two-stage cluster analysis was used to create cluster groups of students' leisure time activities.

According to the results of the analysis, in order to evaluate the leisure time of the students, they prefer activities such as reading books, listening to music and going for tours such as bazaar, market, park, and at least watching sports competitions in the facilities and participating in cultural / scientific activities. 61.1% of the students stated that they were doing activities to evaluate their free time at least three days a week. It is seen that the appropriate time of the students in choosing the leisure time activity types and the factors of feeling comfortable are very effective, and the health programs on television are very low. The students stated that they participated in leisure activities to get new ideas, to stay away from stress and tension and to take their time out of routine.

As a result, individuals prefer various activities to use their spare time effectively and efficiently. In these preferences of individuals, demographic characteristics, educational status, frequency of benefiting from activities, preference of activities and levels of participation in activities are effective. In this study, cluster analysis was used to determine the factors that are effective in determining leisure time activities. Considering the findings obtained as a result of the study analysis, it can be suggested that students develop social, psychological and physical activities by considering the factors affecting their leisure time activity preferences and preferences in order to create brand cities and brand universities for the administrative managers of cities and higher education institutions.

1. Giriş

Dünya değerlerinin değişimi, insanların değer yargılarını ve yaşam şekillerinde de değişikliklere neden olmuştur ve var olan kullanım alanları farklılaştırılmış ya da yeni kullanım alanları oluşturulmuştur. Sanayileşme, teknolojinin gelişmesi, sosyal ve ekonomik koşullarda yaşanan değişimler şehirlerde yaşayan insanları, psikolojik ve fiziksel açıdan kendilerini geliştirebilecekleri çeşitli etkinlikler arayışına sokmuştur. İnsanların robotlaştığı günümüz koşullarında, şehir yaşamının gürültüsünden kurtulup, psikolojik ve fiziksel yorgunluklardan kurtulmak isteyen bireyler stresten uzaklaşmak ve zamanlarını keyifli bir şekilde geçirmek için rekreatif etkinlikleri değerlendirmektedirler (Karatoprak vd., 2012). İnsanların ruhsal ve bedensel olarak yenilenmesini sağlayan rekreasyon, bireysel ve toplumsal değerler yönünden mutluluk, keyif, bunalımdan uzaklaşma ve bunların dışında birçok değer katan bir kavram olarak kabul edilmektedir (Karaküçük, 2008).

Boş zaman; bireylerin kendileri ve çevresindeki diğer insanlar için sorumluluk ve bağlantılardan kurtulduğu ve gönüllü bir şekilde seçeceğe etkinliklere ayıracağı zaman şeklinde tanımlanmaktadır (Tezcan, 1972). Başka bir tanıma göre boş zaman, insanların çalışmadığı, yaşamsal zorunluluklarının ve görevlerinin haricinde kendi istedikleri şekilde geçirebilecekleri zaman şeklinde ifade edilmektedir (Kılbaş, 2004).

Boş zaman kavramı çoğu zaman serbest zaman, çalışma dışı zaman ve rekreasyon kavramı ile karıştırılabilmektedir. Karaküçük (2008) bu karışıklığı önlemek için kavramları şu şekilde açıklamıştır: Çalışma dışı zaman, hayatı kazanmak amacıyla bedensel ve düşünsel çabalar için harcanan zorunlu zamanın dışında kalan zamanı oluşturmaktadır. Çalışma dışı zaman; çocuk serbest zamanı, biyolojik olarak yaşamak için yapılması gereken yemek, uyumak, kişisel ihtiyaçların karşılanması, işe gidiş – geliş süreleri, bakımı ile zorlama duygusunun en az olduğu insanın kendi yargı ve seçimine göre kullanacağı isteğe bağlı kullandığı boş zamanı kapsamaktadır. Boş zaman, insanın işinden artakalan serbest zaman içerisinde yer alan kişinin her türlü bağımlılıktan ve bağılıktan kurtularak özgürce kullanacağı bir zaman kesimini ifade etmektedir. Ayrıca serbest zamanda herhangi bir yönlendirme bulunmamakta, boş zaman ise, yönlendirilmeye açık potansiyel içermektedir. Rekreasyon da boş zamanın belirli kullanım biçimlerini oluşturmakta ve serbest zaman içinde oluşan boş zaman alanında, bireyin özgürce seçip uyguladığı aktiviteler rekreasyonu oluşturmaktadır. Bucher (1972) ise boş zaman ile serbest zaman arasındaki farkı şu şekilde açıklamaktadır. Her insanın serbest zamanı olabilmekte ancak boş zamanı olmaya bilmektedir (Karaküçük, 2008).

Toplumsal güçlenmenin, bütünlüğün, sosyalleşmenin ve sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için rekreasyon toplumsal bir ihtiyaç; kişilerin zorunlu işleri dışında kalan sürede zevk aldıkları farklı bir faaliyette bulunarak, dinlenmeleri, eğlenmeleri ve kendilerini yenileyebilmeleri gibi birçok nedenle de kişisel bir ihtiyaçtır. Rekreasyona duyulan kişisel ihtiyaçları; fiziki sağlık gelişimi yaratmak, ruh sağlığını korumak ve sürdürülmesine katkı sağlamak, kişisel beceri ve yeteneğin gelişmesine yardımcı olmak, yaratıcılığı geliştirmek, insanı sosyalleştirmek, çalışma başarısı ve iş verimini arttırmak, ekonomik hareketi geliştirmekte ve insanı mutlu etmektedir şeklinde sıralamak mümkündür (Erenci, 2006; Mengütay ve Ağılönü, 2009). Toplumsal dayanışma ve bütünlüşmeyi sağlamak ve demokratik toplumun yaratılmasına imkân sağlamak ise rekreasyonel etkinliklere toplum tarafından duyulan ihtiyaçlardır (Tezcan, 1977).

Boş zamanların pozitif bir şekilde değerlendirilmesi toplumun güçlenmesi için etkili olabileceği gibi, genç bireylerin zararlı alışkanlıklardan uzak durmasını da sağlayabilecektir. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin boş zamanları nasıl geçirdiklerinin belirlenmesi birçok araştırmacı tarafından önemli bulunmuştur (Sabbağ ve Aksoy, 2011). Kır (2007) çalışmasında

boş zamanın, bireyin kişiliğinin gelişmesinde, toplumsal refah ve kalkınmanın sağlanmasındaki rolüne dikkat çekerek, üniversite öğrencilerinin pasif boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının, ülke refahının artmasına katkı sağlamaktan uzak olduğunu, bunun yanında gençlerin kimlik gelişimlerini de olumsuz etkileyebileceğini bildirmiştir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin boş zamanlarında en çok tercih ettikleri etkinliklerin spor yapma, kantinde zaman geçirme, müzikle uğraşma, arkadaşlarıyla gezme ve kahveye gitme şeklinde olduğunu saptamıştır.

Terzioğlu ve Yazıcı (2003), Atatürk üniversitesinde eğitim görmekte olan öğrencilerin boş zaman değerlendirme anlayış ve alışkanlık düzeylerini belirlemeye çalıştıkları çalışmaların, öğrencilerin değerlendirilebilecek çok fazla boş zamanları bulunduğu ancak bunu etkili bir şekilde değerlendirmedikleri sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca öğrencilerin boş zamanları değerlendirme etkinliklerinin belirlenmesinde demografik özelliklerin ve öğretim düzeyinin etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

Tekin vd., (2008), Karaman Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda kalan üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme alışkanlıkları ve yurtların bu konuda yeterliliklerinin hangi düzeyde olduğunu belirlemek için yaptıkları çalışmada öğrencilerin boş zamanlarının bulunduğunu ancak yurtlarda bu zamanları değerlendirebilecekleri alternatifler bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Schrag ve Strattman (2009), yaptıkları çalışmada kent ve kırsal alanda yaşayan öğrencilerin müzik dinleme ve spor faaliyetlerine katılımlarının yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Kırsal alanda eğitim gören öğrencilerin boş zamanlarını arkadaşlarıyla vakit geçirerek ve tv/film izleyerek; şehir merkezinde eğitim gören öğrencilerin ise, alışveriş yaparak, video ve bilgisayar oyunu oynayarak değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

2. Yöntem

Çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme etkinliklerine katılımlarında etkili olan faktörlerin değerlendirilerek tercih edilen etkinlik türlerine göre kümeleme analizinin gerçekleştirilmesidir. Bu amaçla, çalışmanın ana kütlesi Hitit Üniversitesi İİBF öğrencileri olarak belirlenmiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde 2019 yılı itibariyle 2995 öğrenci eğitim görmektedir. Öğrencilerin %49'u kadın, %51'i erkek öğrencilerden oluşmaktadır. %95 güven aralığında ve 0,05 hata düzeyinde oranlar yöntemiyle örnek hacmi aşağıdaki formül yardımıyla;

$$n = \frac{N \cdot (p \cdot q) \cdot Z^2}{(N-1) \cdot E^2 + (p \cdot q) \cdot Z^2} \quad n = \frac{2929 \cdot (0,51 \times 0,49) \cdot 2^2}{(2929-1) \cdot (0,05)^2 + (0,51 \times 0,49) \cdot 2^2} = 351,92 \sim 352 \quad n/N = 0,12$$

olduğundan

$$n = \frac{n \cdot N}{N+n-1} = n = \frac{352 \times 2929}{2929+352-1} = 314$$

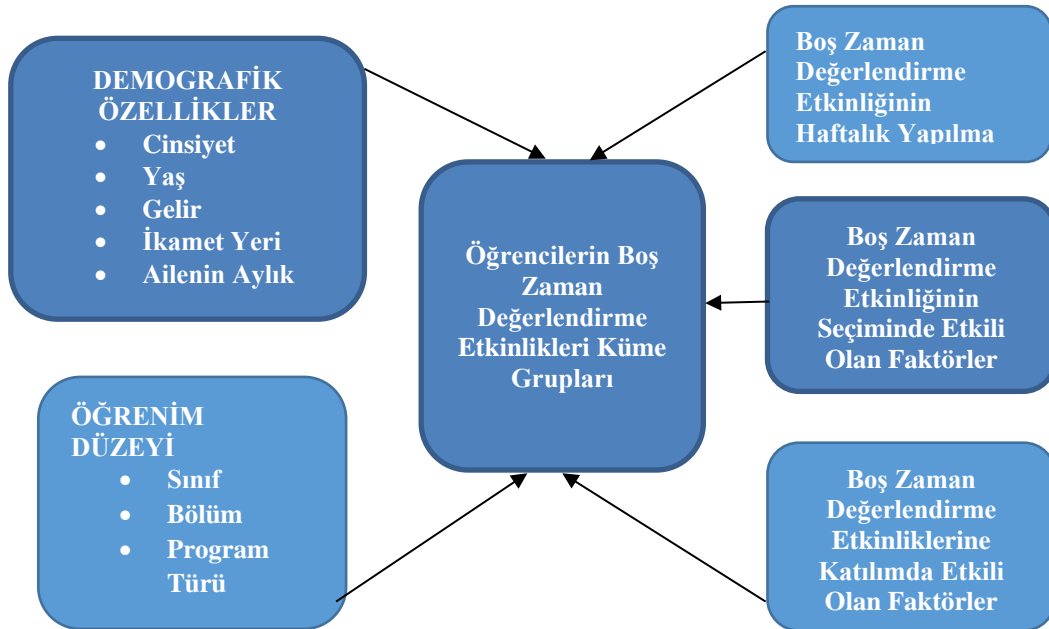
öğrenci analize dahil edilmiştir.

Çalışma verilerinin elde edilmesinde yüz yüze anket tekniğinden yararlanılmıştır. Anket 4 bölüm ve 13 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölüm öğrencilerin cinsiyet, yaş, gelir, ikamet yeri, ailenin aylık geliri gibi çoktan seçmeli demografik özellikleri belirlemeye yönelik sorular ile öğrencilerin bölüm, sınıf ve program türlerini belirlemeye yönelik çoktan seçmeli öğrenim

düzeylerini belirlemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. İkinci bölüm öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmede tercih ettikleri etkinlik türünü ve etkinlik yapma sıklıklarını belirlemeye yönelik çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır. Üçüncü bölüm öğrencilerin boş zaman değerlendirme etkinlik türünü seçmelerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesine yönelik “Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” arasında değişen 5’li likert ölçeğine göre belirlenmiş 10 ifadeden oluşmaktadır. İfadelerin belirlenmesinde Arslan (2010) çalışmalarından yararlanılmıştır. Dördüncü bölüm öğrencilerin boş zaman değerlendirme etkinliklerine katılımlarında etkili olan faktörleri belirlemeye yönelik “Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” arasında değişen 5’li likert ölçeğine göre belirlenmiş 32 ifadeden oluşmaktadır. İfadelerin belirlenmesinde Beard ve Raghep (1980) çalışmalarından yararlanılmıştır.

Çalışma kapsamında geliştirilen kavramsal model aşağıda yer almaktadır:

Şekil 1: Boş Zaman Değerlendirme Etkinlikleri Kümeleme Analizine İlişkin Kavramsal Model



Şekil 1’de yer alan çalışmanın kavramsal modeline göre üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme etkinlikleri küme gruplarının oluşturulmasında, öğrencilerin demografik özellikleri, öğretim düzeyleri, boş zaman etkinliklerine katılma sıklıkları, etkinlik türlerini seçme ve etkinliklere katılmalarında etkili olan faktörlerin etkili olduğu söylenebilir. Çalışma kapsamında öğrencilerin demografik özellikleri, öğretim düzeyleri, tercih ettikleri etkinlik türleri, etkinliklerine katılım sıklıkları, etkinlik türlerini seçmelerinde etkili olan faktörler ile etkinliklere katılımlarında etkili olan faktörlere ilişkin değerlendirmelerde tanımlayıcı istatistiklerden yüzde ve frekans ile çapraz tablo analizlerinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin boş zaman değerlendirme etkinlikleri küme gruplarının oluşturulmasında iki kademeli kümeleme analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki bölümlerde ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir.

2.1. Analiz ve Bulgular

Ankete katılan öğrencilerin demografik özellikleri ile eğitim düzeylerine ilişkin yüzde ve frekans değerleri aşağıdaki tabloda özetlenmektedir:

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Cinsiyet	N	%	Bölüm	n	%
Kadın	236	68,6	İşletme	61	17,7
Erkek	108	31,4	İktisat	72	20,9
Toplam	344	100,0	Maliye	74	21,5
Yaş	N	%	SBKY	63	18,3
18-20	89	25,9	Bankacılık ve Finans	74	21,5
21-23	233	67,7	Toplam	344	100,0
24-26	20	5,8	Program Türü	n	%
27+	2	0,6	Normal Öğretim	314	91,3
Toplam	344	100,0	İkinci Öğretim	30	8,7
Gelir	N	%	Toplam	344	100,0
400 TL'den az	80	23,3	Sınıf	n	%
401-600 TL	191	55,5	1. Sınıf	63	18,3
601-800 TL	35	10,2	2. Sınıf	88	25,6
801-1000 TL	16	4,7	3. Sınıf	93	27,0
1001 +	22	6,4	4. Sınıf	100	29,1
Toplam	344	100,0	Toplam	344	100,0
Ailenizin Aylık Geliri	N	%	Ailenizin İkamet Ettiği Bölge?	n	%
1500 TL'den az	37	10,8	Marmara	42	12,2
1501-2500 TL	140	40,7	Akdeniz	22	6,4
2501-3500 TL	90	26,2	İç Anadolu	101	29,4
3501-4500 TL	38	11,0	Karadeniz	158	45,9
4501+	39	11,3	Ege	8	2,3
Toplam	344	100,0	Doğu Anadolu	3	0,9
			G.Doğu Anadolu	10	2,9
			Toplam	344	100,0
			Ailenizin İkamet Ettiği Yer?	n	%
			İl Merkezi	173	50,3
			İlçe Merkezi	116	33,7
			Kasaba	8	2,3
			Köy	47	13,7
			Toplam	344	100,0

Tablo 1'in verileri incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin %69'unun kadın, %31'inin erkek öğrencilerden oluştuğu, öğrencilerin %94'ünün 24 yaşından küçük olduğu, %66'sının 400 TL ila 800 TL arasında gelir düzeyine sahip oldukları, %49'unun ailelerinin aylık gelirinin en az 2.500 TL olduğu, %46'sının Karadeniz Bölgesi'nde ikamet ettikleri, %50'sinin ailelerinin il merkezinde yaşadığı görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin %18'inin 1. Sınıf, %26'sının 2. Sınıf, %27'sinin 3. Sınıf ve %29'unun dördüncü sınıf öğrencilerinden oluştuğu, %18'inin İşletme, %21'inin İktisat, %22'sinin Maliye, %18'inin SBKY ve %22'sinin de Bankacılık ve Finans bölümlerinde öğrenim gördükleri söylenebilir. Aşağıdaki tabloda öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirdikleri etkinlik türlerine dair yüzde ve frekans değerleri yer almaktadır:

Tablo 2: Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirdikleri Etkinliklere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Etkinlik Türü	n	%
Kitap, gazete okurum.	64	18,6
Müzik dinlerim.	64	18,6
TV izlerim.	35	10,2
Sinema ve Tiyatroya giderim.	20	5,8
Çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkarım.	55	16,0
Aktif olarak spor yaparım.	29	8,4
Beceri gerektiren el işleri ve sanatla uğraşırım.	16	4,7
Spor yarışmalarını tesislere giderek izlerim.	1	0,3
Sosyal ve toplumsal faaliyetlerle uğraşırım.	8	2,3
Kültürel ve bilimsel faaliyetlere katılırım.	3	0,9
Kafeye giderim.	17	4,9
Belli bir şeyle uğraşmam.	13	3,8
Arkadaş ziyaretlerine giderim.	6	1,7
Sosyal sorumluluk faaliyetleri yaparım (ONKO-SAV, KAN-DER, TEGV, Sevgi Evleri vb.)	13	3,8
Toplam	344	100,0

Tablo 2'nin verileri incelendiğinde, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmede tercih ettikleri ilk üç etkinliğin sırasıyla kitap, gazete okuma ve müzik dinleme (%18,6) ile çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkma (%16,0) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla en az tercih ettikleri üç etkinlik ise sırasıyla spor yarışmalarını tesislerde izleme (%0,3), kültürel ve bilimsel faaliyetlere katılma (%0,9) ve arkadaş ziyaretlerinde bulunma (%1,7)'dir. Aşağıdaki tabloda ankete katılan öğrencilerin haftalık boş zaman değerlendirme etkinlik sıklıklarına ilişkin yüzde ve frekans değerleri yer almaktadır:

Tablo 3: Öğrencilerin Haftalık Boş Zaman Değerlendirme Etkinlik Sıklıklarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Haftalık Gün Sayısı	n	%
Haftada bir gün	40	11,6
Haftada iki gün	94	27,3
Haftada üç gün	88	25,6
Haftada dört gün	42	12,2
Haftada beş gün	32	9,3
Haftada altı gün	10	2,9
Haftada yedi gün	38	11,0
Toplam	344	100,0

Tablo 3'ün verileri incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin %11'inin haftanın 7 günü boş zaman değerlendirme etkinliğinde buldukları, %12'sinin ise haftada sadece bir gün boş zaman etkinliğinde buldukları görülmektedir. Aşağıdaki tabloda ankete katılan öğrencilerin boş zaman değerlendirme etkinlik türünü seçmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin yüzde ve frekans değerleri yer almaktadır:

Tablo 4: Öğrencilerin Boş Zaman Değerlendirme Etkinlik Türünü Seçimlerinde Etkili Olan Faktörlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Etkinlik Türü Seçiminde Etkili Olan Faktörler	1 n/%	2 n/%	3 n/%	4 n/%	5 n/%	Toplam n/%
Yaşıma uygun olması	42/12,2	30/8,7	44/12,8	132/38,4	96/27,9	344/100,0
Yeteneklerime uygun olması	35/10,2	49/14,2	56/16,3	115/33,4	89/25,9	344/100,0
Maliyetinin yüksek olmaması	40/11,6	26/7,6	60/17,4	110/32,0	108/31,4	344/100,0
Zamanının uygun olması	24/7,0	10/2,9	35/10,2	155/45,1	120/34,9	344/100,0
Yerinin uygun olması	29/8,4	15/4,4	62/18,0	125/36,3	113/32,8	344/100,0
TV'deki sağlıklı yaşam programları	83/24,1	61/17,7	100/29,1	63/18,3	37/10,8	344/100,0
Doktor tavsiyesi	84/24,4	54/15,7	89/25,9	82/23,8	35/10,2	344/100,0
Daha önce katılanların tavsiyeleri	56/16,3	43/12,5	84/24,4	119/34,6	42/12,2	344/100,0
Ortamda kendimi rahat hissediyorum	25/7,3	17/4,9	48/14,0	121/35,2	133/38,7	344/100,0
Arkadaşlarıma eşlik etmem istiyorum	39/11,3	31/9,0	56/16,3	131/38,1	87/25,3	344/100,0

1: Kesinlikle Katılmıyorum; 2: Katılmıyorum; 3: Kararsızım; 4: Katlıyorum; 5: Kesinlikle Katlıyorum

Tablo 4'ün verileri incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin boş zaman değerlendirme etkinlik türlerini seçimlerinde etkili olan en önemli ilk üç faktörün sırasıyla zamanının uygun olması (%80), ortamda kendilerini rahat hissetmeleri (%73,9) ve yerinin uygun olması (%69,1) olarak sıralanabilir. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmek için tercih ettikleri etkinlik türlerinin seçiminde en düşük etkiye sahip faktörün ise TV'deki sağlıklı yaşam programları (%41,8) olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Öğrencilerin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarında Etkili Olan Faktörlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Faktörler	1 n/%	2 n/%	3 n/%	4 n/%	5 n/%	Toplam n/%
Etrafımdaki olaylardan haberdar olmak için	28/8,1	42/12,2	83/24,1	129/37,5	62/18,1	344/100,0
Merakımı gidermek için	29/8,4	35/10,2	82/23,8	133/38,7	65/18,9	344/100,0
Yeni fikirler edinmek için	16/4,7	22/6,4	33/9,6	146/42,4	127/36,9	344/100,0
Kedim hakkında daha azla bilgi edinmek için	27/7,8	25/7,3	67/19,5	125/36,3	100/29,1	344/100,0
Bilgimi arttırmak için	17/4,9	23/6,7	40/11,6	130/37,8	134/39,0	344/100,0
Yeni şeyler keşfetmek için	17/4,9	21/6,1	38/11,0	113/32,8	155/45,1	344/100,0
Yaratıcı olmak için	21/6,1	17/4,9	63/18,3	126/36,6	117/34,0	344/100,0
Hayal gücümü kullanmak için	15/4,4	29/8,4	60/17,4	120/34,9	120/34,9	344/100,0
Başkaları ile arkadaşlık kurmak için	39/11,3	51/14,8	85/24,7	98/28,5	71/20,6	344/100,0
Diğerleri ile etkileşim halinde olmak için	38/11,0	43/12,5	86/25,0	110/32,0	67/19,5	344/100,0
Yakın dostluklar kurmak için	33/9,6	49/14,2	97/28,2	101/29,4	64/18,6	344/100,0
Yeni ve farklı inanlarla tanışmak için	39/11,3	46/13,4	73/21,2	117/34,0	69/20,1	344/100,0
Düşüncelerimi, hislerimi ve fiziksel yeteneklerimi ortaya çıkarmak için	24/7,0	25/7,3	77/22,4	126/36,6	92/26,7	344/100,0
Sosyal olarak yetenekli ve becerikli olmak için	27/7,8	38/11,0	62/18,0	114/33,1	103/29,9	344/100,0
Ait olma hissi elde etmek için	54/15,7	62/18,0	86/25,0	88/25,6	54/15,7	344/100,0
Diğerlerinin saygısını kazanmak için	75/21,8	60/17,4	80/23,3	87/25,3	42/12,2	344/100,0
Yeteneklerimi ispatlamak için	55/16,0	46/13,4	84/24,4	106/30,8	53/15,4	344/100,0
Yeteneklerimi göstermede iyi olmak için	39/11,3	46/13,4	76/22,1	118/34,3	65/18,9	344/100,0
Yeteneklerimi ve becerilerimi geliştirmek için	29/8,4	32/9,3	64/18,6	126/36,6	93/27,0	344/100,0
Aktif olmak için	19/5,5	17/4,9	58/16,9	140/40,7	110/32,0	344/100,0
Fiziksel beceri ve yetenekleri geliştirmek için	24/7,0	33/9,6	71/20,6	126/36,6	90/26,2	344/100,0
Fiziksel şeklimi korumak için	42/12,2	31/9,0	93/27,0	114/33,1	64/18,6	344/100,0
Fiziksel yeteneklerimi kullanmak için	36/10,5	40/11,6	76/22,1	124/36,0	68/19,8	344/100,0

Tablo 5 (Devamı): Öğrencilerin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarında Etkili Olan Faktörlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Fiziksel formumu geliştirmek için	40/11,6	37/10,8	86/25,0	114/33,1	67/19,5	344/100,0
Hafiflemek için	31/9,0	45/13,1	73/21,2	111/32,3	84/24,4	344/100,0
Bazen yalnız kalmayı sevdiğim için	32/9,3	32/9,3	62/18,0	106/30,8	112/32,6	344/100,0
Fiziksel olarak rahatlamak için	25/7,3	36/10,5	45/13,1	114/33,1	124/36,0	344/100,0
Zihinsel olarak rahatlamak için	18/5,2	24/7,0	42/12,2	112/32,6	148/43,0	344/100,0
Günlük kořuřturmalardan kaçmak için	22/6,4	32/9,3	53/15,4	104/30,2	133/38,7	344/100,0
Dinlenmek için	20/5,8	21/6,1	46/13,4	112/32,6	145/42,2	344/100,0
Stres ve gerilimden kaçmak için	11/3,2	17/4,9	44/12,8	108/31,4	164/47,7	344/100,0
Zamanımı rutinlikten çıkarmak için	11/3,2	17/4,9	46/13,4	113/32,8	157/45,6	344/100,0

Tablo 5'in verileri incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme etkinliklerine katılımlarında en önemli ilk üç faktörün sırasıyla yeni fikirler edinmek (%79,8), stres ve gerilimden kaçınmak (%79,1) ve zamanlarını rutinlikten çıkarmak (%78,4) olduğu görülmektedir. Aşağıdaki tablolarda ankete katılan öğrencilerin yaşadıkları bölgelere, demografik özelliklerine ve öğretim düzeylerine göre tercih ettikleri etkinlik türlerine ilişkin çapraz tablo analizleri yer almaktadır.

Tablo 6: Öğrencilerin Bölgelere Göre Boş Zaman Etkinlik Tercihlerine İlişkin Çapraz Tablo Analiz Değerleri

ETKİNLİK TÜRÜ	BÖLGELER							
	Marmara	Akdeniz	İç Anadolu	Karadeniz	Ege	Doğu Anadolu	G.Doğu Anadolu	TOPLAM
Kitap, gazete okurum.	6	2	23	28	1	0	4	64
Müzik dinlerim.	5	1	20	37	1	0	0	64
TV izlerim.	1	3	8	18	1	1	3	35
Sinema ve Tiyatroya giderim.	8	1	4	6	1	0	0	20
Çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkarım.	8	3	15	25	1	2	1	55
Aktif olarak spor yaparım.	6	3	8	10	2	0	0	29
Beceri gerektiren el işleri ve sanatla uğraşırım.	1	1	4	10	0	0	0	16
Spor yarışmalarını tesislere giderek izlerim.	0	0	0	1	0	0	0	1
Sosyal ve toplumsal faaliyetlerle uğraşırım.	1	0	3	4	0	0	0	8
Kültürel ve bilimsel faaliyetlere katılırım.	0	0	1	2	0	0	0	3
Kafeye giderim.	1	4	7	4	0	0	1	17
Belli bir şeyle uğraşmam.	2	4	2	5	0	0	0	13
Arkadaş ziyaretlerine giderim.	0	0	2	3	0	0	1	6
Sosyal sorumluluk faaliyetleri yaparım (ONKO-SAV, KAN-DER, TEGV, Sevgi Evleri vb.)	3	0	4	5	1	0	0	13
TOPLAM	42	22	101	158	8	3	10	344

Tablo 6'nın değerleri incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin bölgelere göre oransal dağılımlarının sırasıyla %45,9 Karadeniz, %29,4 İç Anadolu, %12,2 Marmara, %6,40 Akdeniz, %2,91 G. Doğu Anadolu, %2,33 Ege ve %0,87 Doğu Anadolu olduğu görülmektedir. Ankete katılan 344 öğrenci arasında en fazla tercih edilen etkinlik türlerinin kitap, gazete okuma, müzik dinleme ve çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkma olduğu söylenebilir.

Tablo 7: Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Tercih Ettikleri Etkinlik Türlerine İlişkin Çapraz Tablo Değerleri

ETKİNLİK TÜRÜ	ÖĞRENCİLERİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ										
	CİNSİYET		YAŞ				GELİR				
	Kadın	Erkek	18 - 20	21 - 23	24 - 26	27 +	400 TL'den Az	401 - 600	601 - 800	801 - 1000	1001 +
Kitap, gazete okurum.	41	23	15	46	2	1	15	39	3	4	3
Müzik dinlerim.	45	19	19	42	3	0	16	36	7	2	3
TV izlerim.	26	9	13	19	3	0	9	21	2	0	3
Sinema ve Tiyatroya giderim.	19	1	5	14	0	1	4	15	1	0	0
Çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkarım.	40	15	13	37	5	0	13	31	5	4	2
Aktif olarak spor yaparım.	14	15	6	22	1	0	5	16	2	2	4
Beceri gerektiren el işleri ve sanatla uğraşırım.	12	4	3	13	0	0	3	10	2	1	0
Spor yarışmalarını tesislere giderek izlerim.	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Sosyal ve toplumsal faaliyetlerle uğraşırım.	4	4	2	6	0	0	3	2	2	0	1
Kültürel ve bilimsel faaliyetlere katılırım.	1	2	3	0	0	0	1	2	0	0	0
Kafeye giderim.	14	3	5	10	2	0	4	6	5	0	2
Belli bir şeyle uğraşmam.	9	4	3	8	2	0	4	5	2	1	1
Arkadaş ziyaretlerine giderim.	3	3	0	5	1	0	1	4	1	0	0
Sosyal sorumluluk faaliyetleri yaparım (ONKO-SAV, KAN-DER, TEGV, Sevgi Evleri vb.)	8	5	2	10	1	0	2	4	3	1	3
TOPLAM	236	108	89	233	20	2	80	191	35	16	22

Tablo 7'nin verileri incelendiğinde; ankete katılan öğrenciler arasında kadınların en çok tercih ettikleri etkinlik türü müzik dinleme iken, erkeklerin kitap, gazete okuma olduğu görülmektedir. Yaş grupları itibariyle tercih edilen etkinlik türleri incelendiğinde 18-20 yaş grubunda yer alan öğrencilerin en çok tercih ettikleri etkinlik türü müzik dinleme iken, 21-23 yaş grubundaki öğrenciler kitap, gazete okumayı, 24-26 yaş grubundaki öğrencilerin ise çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkmayı tercih ettikleri görülmektedir. Gelir düzeyine göre tercih edilen etkinlik türü incelendiğinde, ankete katılan ve 400 TL'den az gelire sahip olan öğrencilerin müzik dinleme ilk tercih ettikleri etkinlik türü olurken, 401-600 TL arası gelire sahip olan öğrencilerin ilk tercih ettikleri etkinlik türü kitap, gazete okuma olduğu görülmektedir. Gelir düzeyi arasında çok büyük farklılıkların olmaması, yaş grupları itibariyle benzer yaş aralıklarında olmaları nedeniyle ankete katılan öğrencilerin birbirlerine benzer boş zaman etkinliklerinde buldukları söylenebilir.

Tablo 8: Öğrencilerin Eğitim Düzeylerine Göre Tercih Ettikleri Etkinlik Türlerine İlişkin Çapraz Tablo Değerleri

ETKİNLİK TÜRÜ	ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM DÜZEYLERİ										
	Program Türü		SINIF				BÖLÜM				
	N.Ö.	İ.Ö.	1.	2.	3.	4.	İşletme	İktisat	Maliye	SBKY	Bankacılık Finans
Kitap, gazete okurum.	53	11	7	19	18	20	5	23	15	11	10
Müzik dinlerim.	61	3	14	16	21	13	12	12	8	16	16
TV izlerim.	33	2	9	9	7	10	7	7	9	6	6
Sinema ve Tiyatroya giderim.	18	2	4	4	4	8	0	4	4	6	6
Çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkarım.	51	4	8	10	19	18	8	9	14	9	15
Aktif olarak spor yaparım.	27	2	7	10	4	8	11	2	8	3	5
Beceri gerektiren el işleri ve sanatla uğraşırım.	16	0	2	3	5	6	6	1	5	0	4
Spor yarışmalarını tesislere giderek izlerim.	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0
Sosyal ve toplumsal faaliyetlerle uğraşırım.	7	1	0	3	1	4	2	2	2	1	1
Kültürel ve bilimsel faaliyetlere katılırım.	3	0	2	0	0	1	0	0	2	1	0
Kafeye giderim.	17	0	7	3	3	4	4	4	3	1	5
Belli bir şeyle uğraşmam.	11	2	2	4	3	4	2	3	2	4	2
Arkadaş ziyaretlerine giderim.	6	0	0	3	2	1	1	3	0	2	0
Sosyal sorumluluk faaliyetleri yaparım (ONKO-SAV, KAN-DER, TEGV, Sevgi Evleri vb.)	10	3	1	4	5	3	2	2	2	3	4
TOPLAM	314	30	63	88	93	100	61	72	74	63	74

Tablo 8'in verileri incelendiğinde; N.Ö. programındaki öğrencilerin ilk tercih ettikleri etkinlik türü müzik dinlemek iken, İ.Ö. programındaki öğrencilerin kitap, gazete okumak olduğu görülmektedir. Öğrencilerin sınıflarına göre ilk tercih ettikleri etkinlik türü incelendiğinde 1. ve 3. sınıf öğrencilerinin müzik dinlemeyi, 2. ve 4. sınıf öğrencilerinin kitap, gazete okumayı, diğer etkinlik türlerine göre daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin eğitim gördükleri bölümlere göre ilk tercih ettikleri etkinlik türü incelendiğinde işletme, SBKY ve Bankacılık & Finans bölümü öğrencilerinin müzik dinlemeyi, iktisat ve maliye bölümü öğrencilerinin kitap, gazete okumayı diğer etkinliklere göre daha çok tercih ettikleri görülmektedir.

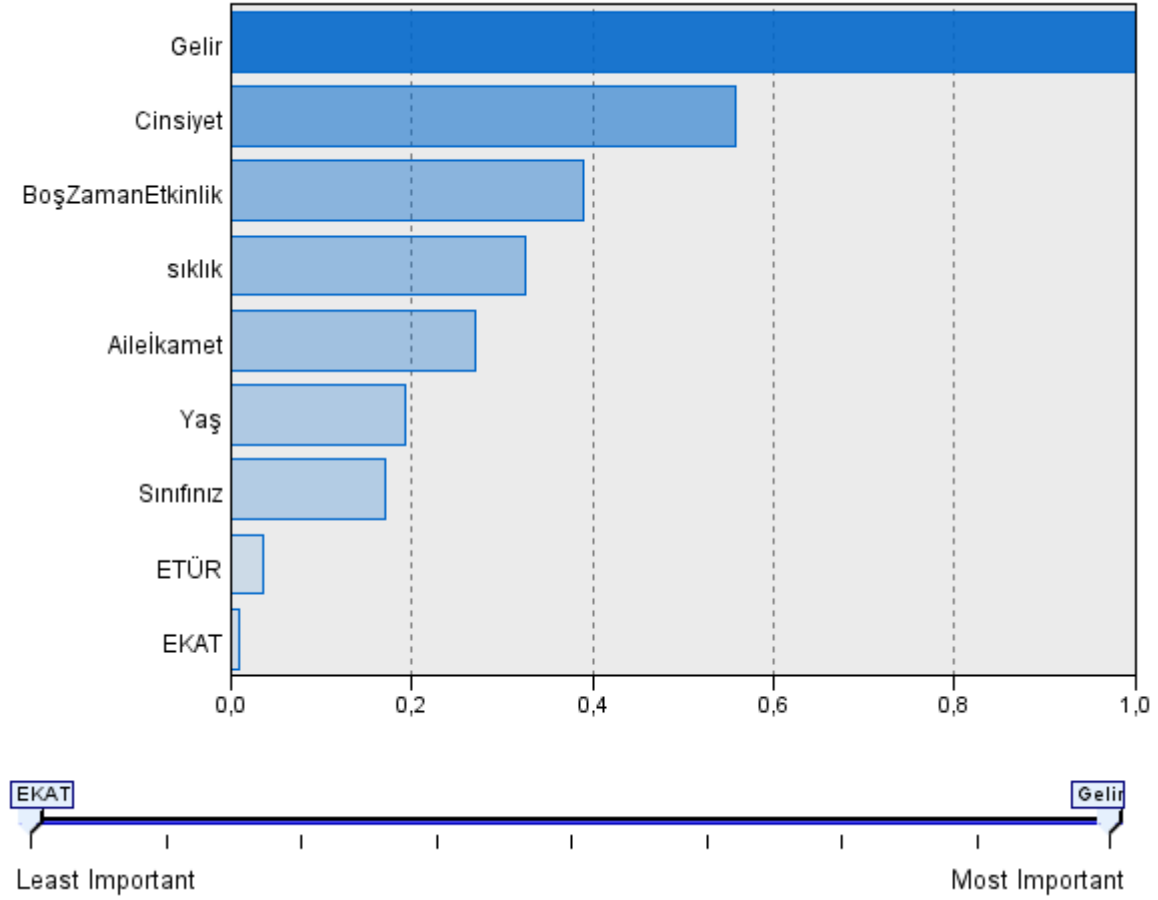
Tablo 9: Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Kümeleme Analizi Sonuçları

Clusters

Input (Predictor) Importance
■ 1,0 ■ 0,8 ■ 0,6 ■ 0,4 ■ 0,2 ■ 0,0

Cluster	3	4	1	2
Label				
Description				
Size	 30,5% (105)	 25,6% (88)	 23,3% (80)	 20,8% (71)
Inputs	Gelir 401-600 TL (83,8%)	Gelir 401-600 TL (61,4%)	Gelir 400'den az (82,5%)	Gelir 401-600 TL (69,0%)
	Cinsiyet Kadın (94,3%)	Cinsiyet Erkek (70,5%)	Cinsiyet Kadın (93,8%)	Cinsiyet Kadın (50,7%)
	Boş Zaman Etkinlik Çarşı-Pazar-Park Gezisi (26,7%)	Boş Zaman Etkinlik Kitap Okuma (33,0%)	Boş Zaman Etkinlik Müzik Dinleme (21,2%)	Boş Zaman Etkinlik Müzik Dinleme (53,5%)
	sıklık 3 Gün (33,3%)	sıklık 3 Gün (37,5%)	sıklık 2 Gün (27,5%)	sıklık 7 gün (38,0%)
	Ailekamet İç Anadolu (44,8%)	Ailekamet Karadeniz (44,3%)	Ailekamet Karadeniz (62,5%)	Ailekamet Karadeniz (70,4%)
	Yaş 21-23 Yaş (88,6%)	Yaş 21-23 Yaş (47,7%)	Yaş 21-23 Yaş (52,5%)	Yaş 21-23 Yaş (78,9%)
	Sınıfınız 4. Sınıf (41,9%)	Sınıfınız 2. Sınıf (44,3%)	Sınıfınız 4. Sınıf (28,7%)	Sınıfınız 3. Sınıf (33,8%)
	ETÜR 3,63	ETÜR 3,40	ETÜR 3,52	ETÜR 3,27
	EKAT 3,67	EKAT 3,61	EKAT 3,71	EKAT 3,53

Tablo 10: Kümeleme Analizinde Yer Alan Değişkenlerin Kümelerin Oluşmasındaki Önem Düzeyleri



Tablo 9 ve Tablo 10'nun verileri incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme etkinliklerine göre kümeler ayrılmasında sırasıyla gelir düzeyi, cinsiyet, boş zamanlarını değerlendirdikleri etkinlik türü, etkinlikleri gerçekleştirme sıklıkları, öğrencilerin yaşadıkları bölge, yaş ve öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri ile etkinlik türlerini seçmelerinde ve etkinliklere katılmalarında etkili olan faktörleri algılama düzeylerinin etkili olduğu görülmektedir.

Tablo 9'daki kümeleme analizi sonucuna göre ankete katılan öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme etkinliklerini tercihlerine göre kümelendirmelerinde en önemli ilk üç unsurun sırasıyla gelir, cinsiyet gibi demografik faktörler ile tercih edilen etkinlik türü olduğu görülmektedir. Etkinlik türü seçiminde ya da etkinliğe katılımında etkili olan faktörlerin algılanma düzeylerinin ise kümelerin ayrılmasında en düşük etkiye sahip unsurlar olduğu söylenebilir.

Kümeleme analizi sonucunda ankete katılan öğrencilerin %23,3'ünün 1. kümede, %20,6'sının ikinci kümede, %30,5'inin üçüncü kümede, %25,6'sının da dördüncü kümede yer aldıkları görülmektedir. Birinci kümede yer alan öğrencilerin 400 TL'den daha az gelire sahip oldukları (%82,5), kadın öğrencilerden oluştuğu (%93,8), boş zamanlarını müzik dinleyerek geçirmeyi tercih ettikleri (%21,2), haftada 2 gün müzik dinlediklerini (%27,5), Karadeniz bölgesinde ikamet ettikleri (%62,5), 21-23 yaş aralığında buldukları (%52,5), 4. sınıfta

öğrenim gördükleri (%28,7), etkinlik türü seçiminde (3,52) ve etkinliklere katılımlarında (3,71) etkili olan faktörleri algılama düzeylerinin ortalamanın (3,00) üzerinde olduğu görülmektedir.

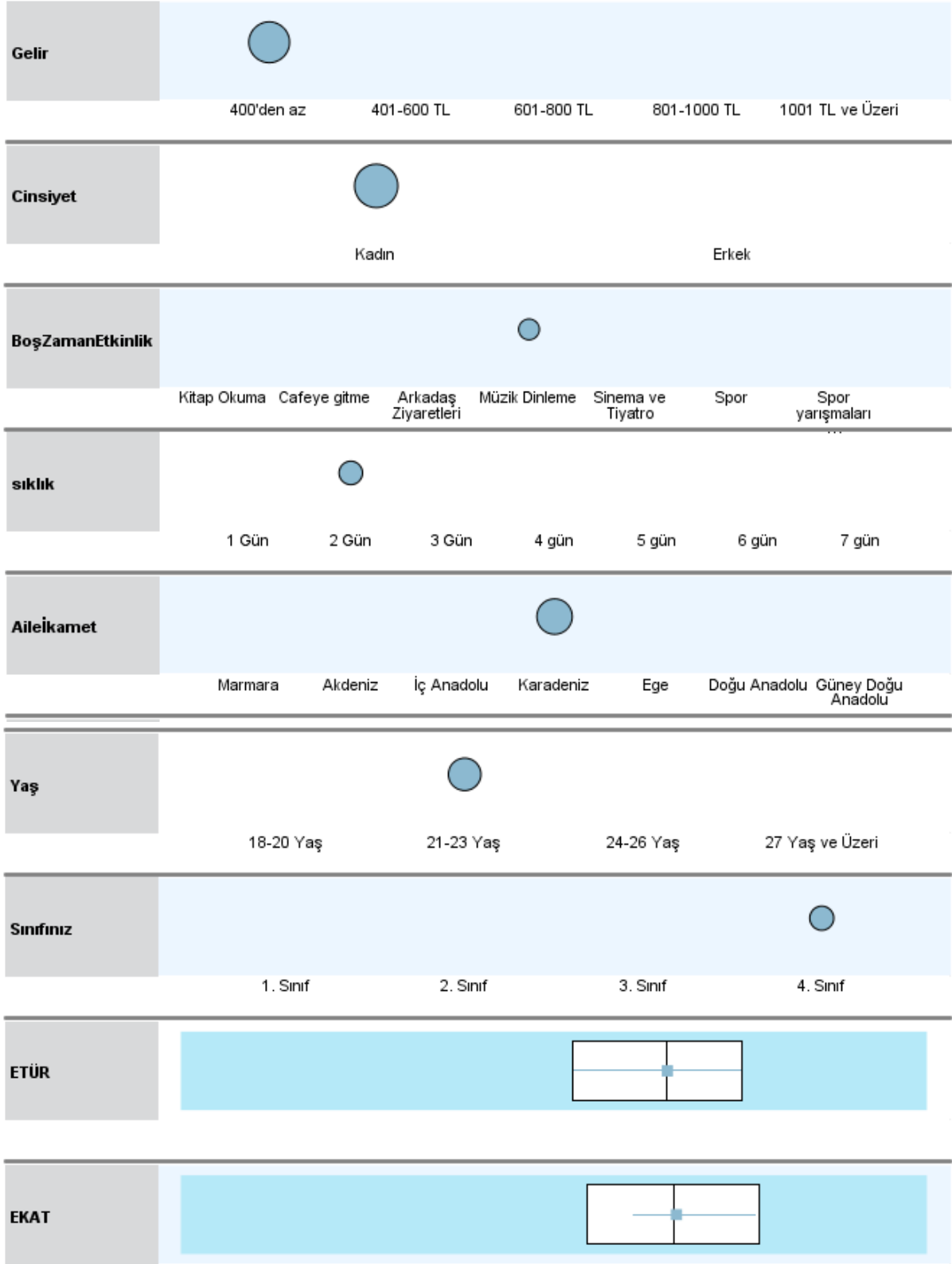
İkinci kümede yer alan öğrencilerin 401-600 TL arasında gelir düzeyine sahip oldukları (%69,0), kadın öğrencilerden oluştuğu (%50,7), boş zamanlarını müzik dinleyerek geçirmeyi tercih ettikleri (%53,5), haftada 7 gün müzik dinledikleri (%38,0), Karadeniz bölgesinde ikamet ettikleri (%70,4), 21-23 yaş aralığında buldukları (%78,9), 3. sınıfta öğrenim gördükleri (%33,8), etkinlik türü seçiminde (3,27) ve etkinliklere katılımlarında (3,53) etkili olan faktörleri algılama düzeylerinin ortalamaya (3,00) yakın düzeyde olduğu söylenebilir.

Üçüncü kümede yer alan öğrencilerin 401-600 TL arasında gelir düzeyine sahip oldukları (%83,8), kadın öğrencilerden oluştuğu (%94,3), boş zamanlarını çarşı, Pazar, fuar, park gibi gezintilerle geçirmeyi tercih ettikleri (%26,7), haftada 3 gün bu etkinliği gerçekleştirdikleri (%33,3), İç Anadolu bölgesinde ikamet ettikleri (%44,8), 21-23 yaş aralığında buldukları (%88,6), 4. sınıfta öğrenim gördükleri (%41,9), etkinlik türü seçiminde (3,63) ve etkinliklere katılımlarında (3,67) etkili olan faktörleri algılama düzeylerinin ortalamanın (3,00) üzerinde olduğu söylenebilir.

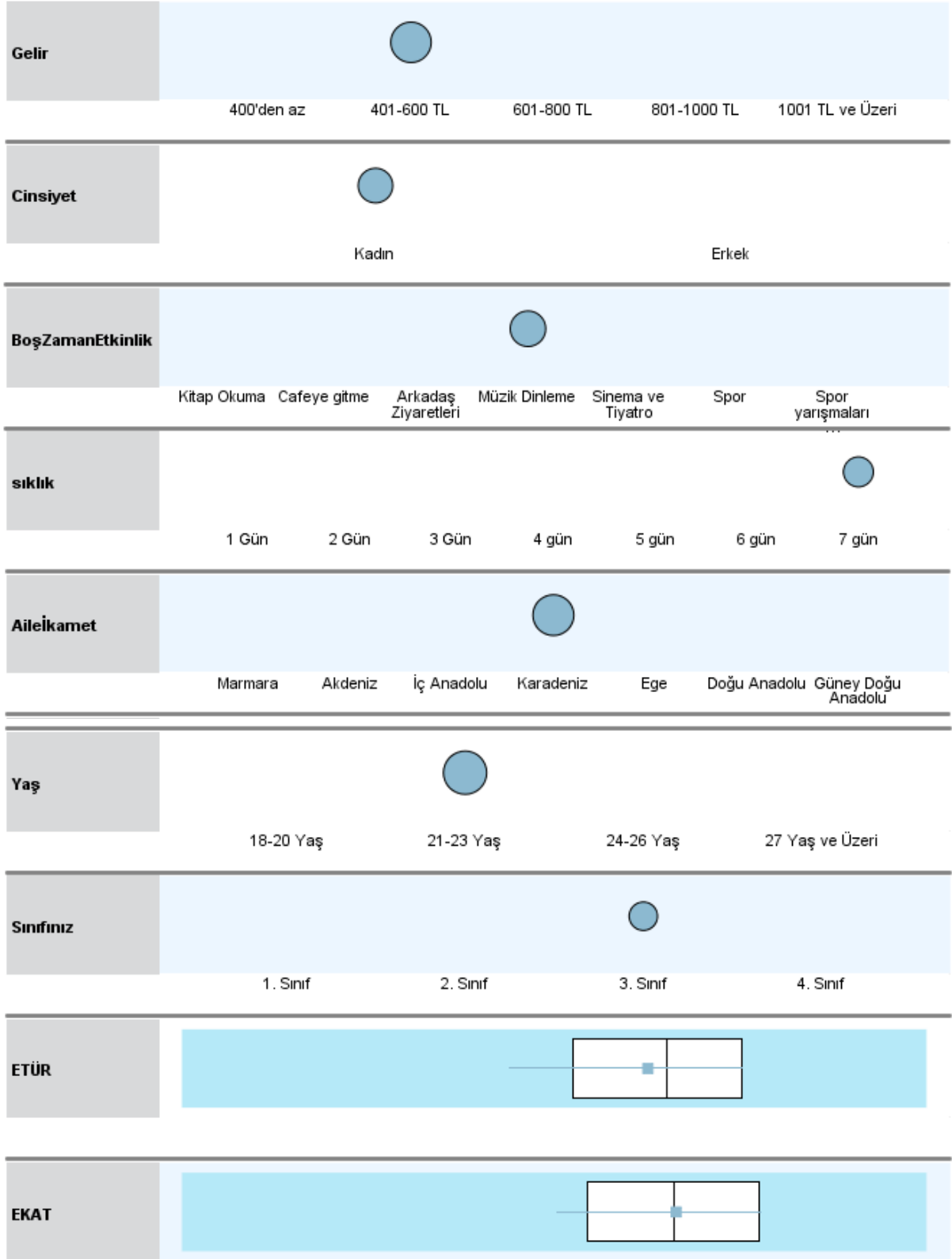
Dördüncü kümede yer alan öğrencilerin 401-600 TL arasında gelir düzeyine sahip oldukları (%61,4), erkek öğrencilerden oluştuğu (%70,5), boş zamanlarını kitap okuyarak geçirmeyi tercih ettikleri (%33,0), haftada 3 gün kitap okudukları (%37,5), Karadeniz bölgesinde ikamet ettikleri (%44,3), 21-23 yaş aralığında buldukları (%47,7), 2. sınıfta öğrenim gördükleri (%44,3), etkinlik türü seçiminde (3,40) ve etkinliklere katılımlarında (3,61) etkili olan faktörleri algılama düzeylerinin ortalamanın (3,00) üzerinde olduğu söylenebilir.

Yukarıda anlatılan dört kümeye ilişkin bilgiler aşağıdaki grafiklerde görsel ve özet halinde verilmiştir.

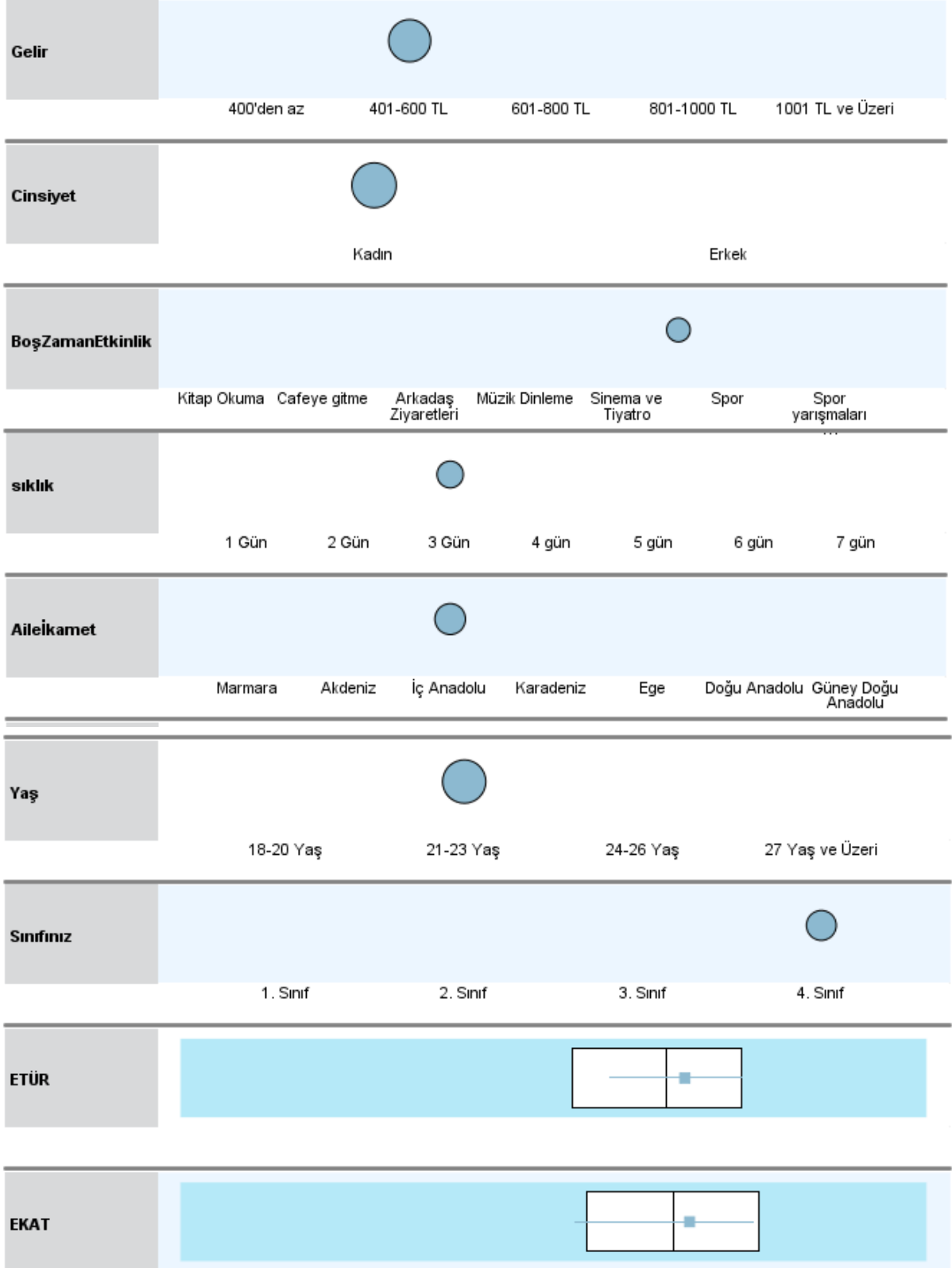
■ 1



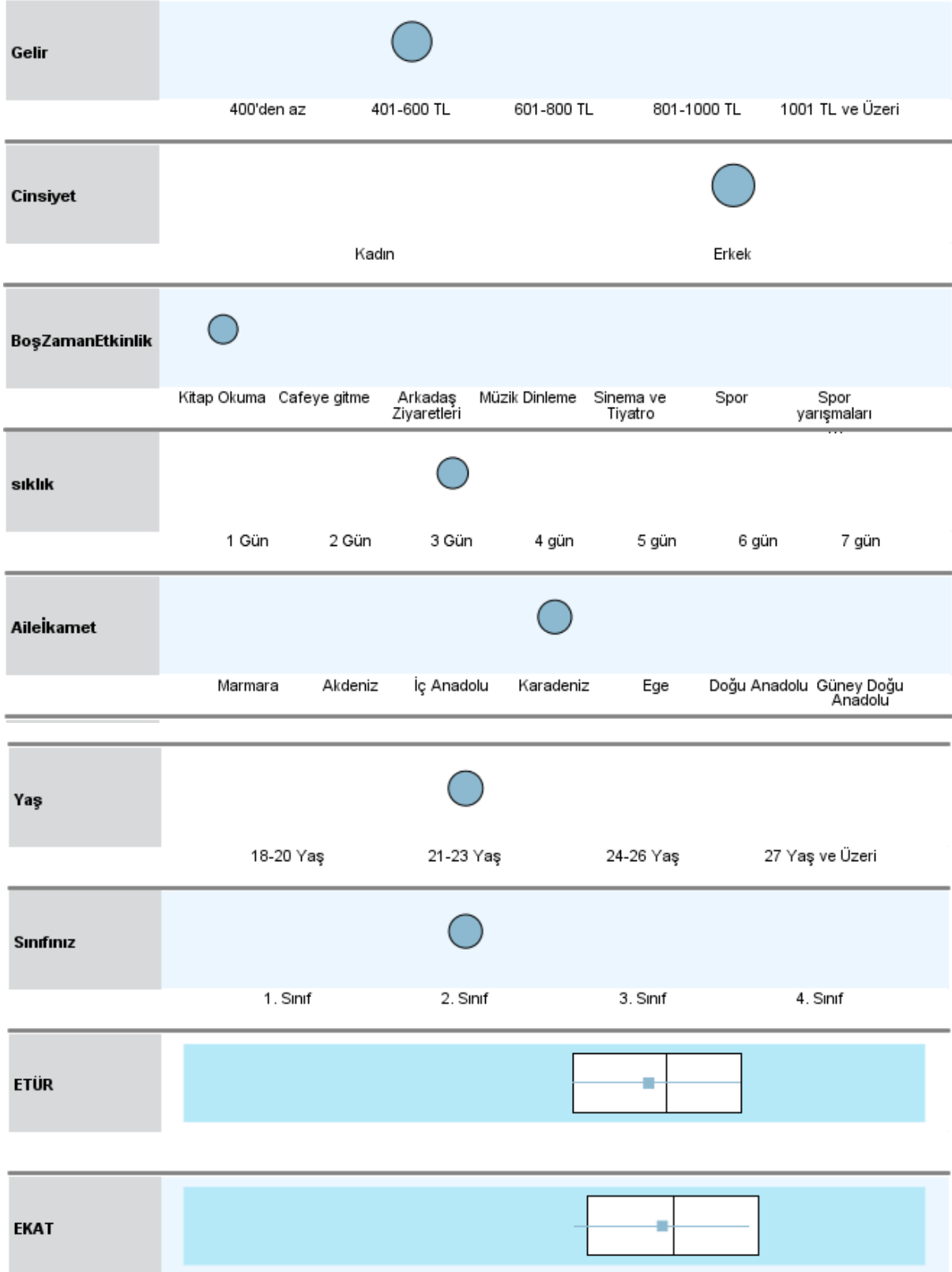
■ 2



■ 3



■ 4



3. Sonuç

Çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme etkinliklerine katılımlarında etkili olan faktörlerin değerlendirilerek, tercih edilen etkinlik türlerine göre kümeleme analizinin gerçekleştirilmesidir. Çalışma verileri Hitit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrencilere uygulanan anketler ile elde edilmiştir. Çalışma kapsamında öğrencilerin demografik özellikleri, öğretim düzeyleri, tercih ettikleri etkinlik türleri, etkinliklere katılım sıklıkları, etkinlik türlerini seçmelerinde etkili olan faktörler ile etkinliklere katılımlarında etkili olan faktörlere ilişkin değerlendirmelerde tanımlayıcı istatistiklerden yüzde, frekans ve çapraz tablo analizlerinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin boş zaman değerlendirme etkinlikleri küme gruplarının oluşturulmasında iki kademeli küme analizi kullanılmıştır.

Analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmek için en çok kitap okuma, müzik dinleme ve arşı, pazar, park gibi gezintilere çıkma, en az ise spor yarışmalarını tesislerde izleme ve kültürel/bilimsel faaliyetlere katılma aktivitelerini tercih etmektedirler. Öğrencilerin %61,1'i haftanın en az üç günü boş zamanlarını değerlendirmek için etkinliklerde bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin boş zaman değerlendirme etkinlik türlerinin seçiminde zamanının uygun olması ve kendilerini rahat hissetme faktörlerinin oldukça etkili olduğunu, televizyondaki sağlıklı yaşam programlarının ise etkisinin oldukça az olduğunu görülmektedir. Öğrenciler boş zaman etkinliklerine, yeni fikirler edinmek, stresten ve gerilimde uzak durmak ve zamanlarını rutinlikten çıkarmak için katıldıklarını belirtmişlerdir.

Çalışmanın kavramsal modeline göre öğrencilerin demografik özelliklerinin boş zaman değerlendirme etkinlik tercihlerinin etkilediğini söylemek mümkündür. Öğrencilerin ikamet ettikleri bölgelere göre boş zaman değerlendirme etkinlik tercihleri incelendiğinde, Karadeniz Bölgesi ve İç Anadolu Bölgeleri'nde ikamet eden öğrencilerin en çok kitap, gazete okuma, Marmara bölgesinde ikamet eden öğrencilerin sinema tiyatroya gitme ve arşı, park gezme, Akdeniz Bölgesinde ikamet eden öğrencilerin kafeye gitme, Ege Bölgesinde ikamet eden öğrencilerin aktif spor yapma, Doğu Anadolu Bölgesinde ikamet eden öğrencilerin arşı, pazar, park gibi gezilere çıkma, Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan öğrencilerin ise müzik dinleme ve televizyon izleme etkinlikleri en çok tercih ettikleri görülmektedir. Kız öğrencilerin en çok boş zamanlarını değerlendirirken müzik dinledikleri, erkek öğrencilerin ise kitap okudukları söylenebilir. Yaş grupları itibariyle tercih edilen etkinlik türleri incelendiğinde 18-20 yaş grubunda yer alan öğrencilerin en çok tercih ettikleri etkinlik türü müzik dinleme iken, 21-23 yaş grubundaki öğrenciler kitap, gazete okumayı, 24-26 yaş grubundaki öğrencilerin ise arşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkmayı tercih ettikleri görülmektedir. Gelir düzeyine göre tercih edilen etkinlik türü incelendiğinde, ankete katılan ve 400 TL'den az gelire sahip olan öğrencilerin müzik dinleme ilk tercih ettikleri etkinlik türü olurken, 401-600 TL arası gelire sahip olan öğrencilerin ilk tercih ettikleri etkinlik türü kitap, gazete okuma olduğu görülmektedir. Gelir düzeyi arasında çok büyük farklılıkların olmaması, yaş grupları itibariyle benzer yaş aralıklarında olmaları nedeniyle ankete katılan öğrencilerin birbirlerine benzer boş zaman etkinliklerinde buldukları söylenebilir.

Öğrencilerin demografik özelliklerinin yanı sıra öğrenim düzeylerinin de boş zamanlarını değerlendirme etkinlik tercihinde değişiklik yarattığını söylemek mümkündür. Analiz sonuçları incelendiğinde 1. ve 3. Sınıf öğrencilerinin müzik dinlemeyi, 2. ve 4. Sınıf öğrencilerinin kitap, gazete okumayı, diğer etkinlik türlerine göre daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin eğitim gördükleri bölümlere göre ilk tercih ettikleri etkinlik türü incelendiğinde işletme, SBKY ve Bankacılık & Finans bölümü öğrencilerinin müzik dinlemeyi, iktisat ve maliye bölümü öğrencilerinin kitap, gazete okumayı diğer etkinliklere göre daha çok tercih ettikleri görülmektedir.

Çalışmada öğrencilerin boş zaman değerlendirme etkinlik tercihlerindeki benzerliklerin ortaya konulmasıyla amacıyla kümeleme analizi uygulanmıştır. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme etkinliklerine göre kümelere ayrılmasında gelir düzeyi, cinsiyet, boş zamanlarını değerlendirdikleri etkinlik türü, etkinlikleri gerçekleştirme sıklıkları, öğrencilerin ikamet ettikleri bölge, yaş ve öğrenim gördükleri sınıf ile etkinlik türlerini seçmelerinde ve etkinliklere katılımlarında etkili olan faktörleri algılama düzeylerinin etkili olduğu söylenebilir. Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin boş zaman değerlendirme tercihlerinin en çok katılımcıların demografik özelliklerinde gelir ve cinsiyet ile boş zamanlarını değerlendirmek için tercih ettikleri etkinlik türü olduğu belirlenmiştir.

Sonuç olarak bireyler boş zamanlarını etkili ve verimli bir şekilde değerlendirmek için çeşitli etkinlikleri tercih etmektedirler. Bireylerin bu tercihlerinde demografik özellikler, öğrenim durumları, etkinliklerden faydalanma sıklıkları, etkinlikleri tercih etme düzeyleri ve etkinliklere katılım düzeyleri etkili olmaktadır. Bu çalışmada boş zaman değerlendirme etkinliklerinin belirlenmesinde etkili olan faktörlerin belirlenmesinde kümeleme analizinden faydalanılmıştır. Çalışma analizleri sonucunda elde edilen bulgular göz önünde bulundurularak şehirlerin ve yükseköğretim kurumlarının idari yöneticilerine marka şehir ve marka üniversiteler yaratılabilmesi için öğrencilerin boş zaman değerlendirme etkinlik tercihleri ve tercihlerinde etkili olan faktörleri göz önünde bulundurularak sosyal, psikolojik ve fiziksel etkinlik geliştirmeleri önerilebilir. Öyle ki öğrencilerin boş zamanlarını daha verimli geçirebilmeleri amacıyla, atölye çalışmaları, öğrenci kulüpleri aracılığıyla ortaöğretim öğrencileriyle ortak projelerin geliştirilmesi, üniversitenin bulunduğu ildeki sivil toplum örgütleriyle ve kamu kurumlarıyla ortak çalışmaların yapılması sağlanabilir. Üniversitelerin öğrenci kulüpleri, öğrencilerin akademik zamanları dışında kalan boş zamanlarını etkili ve verimli kullanmaları açısından faydalı topluluklardır. Bu sayede öğrenciler hem boş zamanlarını değerlendirme fırsatı bulmuş hem de katıldıkları etkinlikleri gelecekte iş başvurularında CV'lerine ekleme imkânı sağlamış olmaktadır.

Kaynakça

- Arslan, S. (2010). Yetişkin kent halkının belediyelerin serbest zaman eğitimi ile rekreasyon etkinliklerinin sunumuna ve yaşam kalitesine etkisine ilişkin görüşleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi örneği) (Doktora tezi). Erişim adresi: file:///C:/Users/User/Downloads/279922.pdf
- Beard, J. G. & Ragheb, M. G. (1980). Measurement Leisure Satisfaction, *Journal of Leisure Research*. 12(1), 20-33.
- Erenci, T. (2006). Bir üniversite yerleşkesinde rekreasyon ihtiyacı ve planlaması (Umuttepe örneği). (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: file:///C:/Users/User/Downloads/194174.pdf
- Karaküçük, S. (2008). Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme, Gazi Kitapevi, Ankara.
- Karatoprak, C.; İlgar, Y. ve Ballı, Ö. (2012). *Kent içi rekreasyon parklarının rekreasyon potansiyelinin belirlenmesi*. Antalya: I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresinde sunulan bildiri. Kemer, Antalya. Erişim adresi: <http://anatoliajournal.com/turizmkulliyati/ulusalkongreler/rekreasyon1.pdf>
- Kılbaş, Ş. (2004). Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kır, İ. (2007).Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri: KSÜ Örneği. *Kahra Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 307-328
- Mengütay, S., & Ağılönü, A. (2009). Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri ve Model Belirleme. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 6(2), 160 – 175.

- Sabbağ, Ç., & Aksoy, E. (2011). Üniversite öğrencileri ve çalışanların boş zaman etkinlikleri: Adıyaman örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (4), 10-23.
- Schrag, K. & Strattman, K. (2009). Free-time Literacy Activities. Proceedings of the 5th Annual GRASP Symposium, Communication Sciences and Disorders. College of Health Professions, Wichita State University, pp:156-157.
- Tekin, M., Yıldız, M., Akyüz, M. & Uğur, O.A. (2008). Karaman Yüksek Öğrenim Kredi Ve Yurtlar Kurumunda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Ve Beklentilerinin İncelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 121–135.
- Terzioğlu, A. & Yazıcı, M. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları (Atatürk Üniversitesi Örneği), *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 1–31.
- Tezcan, M. (1972). Boş Zamanlar Sosyolojisi, *Dođan Matbaası*, Ankara.